

"EDINOST"

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

"Edinost" stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta " 3.—; " 4.50 "
za četrt leta " 1.50; " 2.25 "

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Na naročbe brez priložene naročnine se upravnštvo ne osira.

EDINOST

Oglasi in osnanila se računajo po 5 nov v vsaki vrstici v petiti; za naslove s debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javne sahvale, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piazza Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti frankovano ker ne frankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inzerate prejema upravnštvo Piazza Caserma št. 2. Odprte reklamacije o prosti poštini.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

•V edinost je moč!

Vabilo na naročbo.

Ob koncu četrtega četrletja vabimo svoje naročnike, da sedaj ponovno svojo naročbo za nadalje in da skušajo nam pridobiti novih naročnikov. Časi so resni, in napočila je doba, ko narod slovenski krvavo potrebuje neodvisnih glasil, zahtevajočih prava naša, ne oziraje se ne na desno ne na levo. Nam je resna volja, pri katerih-si-bodi odnošajih brezobzirno zagovarjati narodni naš interes, a v tem boji trebamo duševne in gnotne podpore naroda. Kdor se torej strinja z našimi načeli, stopi hitro v naš krog.

Naglašati nam je še, da se bomo v prihodnjem letu izdatneje bavili z delavskimi, obrtnimi in poljedelskimi zadevami.

Cena listu je:

za vse leto . gl. 6.—
za polu leta " 3.—
za četrt leta " 1.50

Uredništvo in upravnštvo.

Boj za slovenske šole v Trstu.

V mestni seji dne 24. dec. došli so trž. Slovenci do novega stacijona na križevem potu v borbi za svoje pravice. — Anton Klun in tovariši so namreč uložili prošnjo pri namestništvu, da se osnuje jedna slovenska osnovna šola za sv. Alojzij, Kardin in Roccol in je namestništvo — kakor navadno — pozvalo mestni magistrat, da odpošlje dva zastopnika v dotično komisijo, ki bo poizvedovala v tej zadevi. Šolski odsek, kojemu se je izročil poziv namestništva, je sklenil seveda, da se ne ustreže pozivu.

V tem zmislu stavil je šolski odsek svoje nasvete, o kojih so obravnavali v poslednji seji. Prvi se je oglašil za besedo svetovalec Nabergoj izrekajoč, da če je kedaj bila opravičena kaka zahteva Slovencev po slovenskih šolah, je gotovo

ta. Ta najlepši del okolice je zanemarjen tako, da ni v posebno čast občini. Ta okraj nima ni šole, ni cerkve — —

G. Nabergoj ni mogel dokončati stavka ker se je pričel hrup na galeriji. Ko so se mala pomirili pobalini na galeriji, nadaljeval je gospod Nabergoj naglašajoč, da tu ne gre za šolo v mestu, ampak za okolico. Šole, na koje se sklicuje odsekovo poročilo — n. pr. v Rojanu in v Škednju — so že prenapolnjene in ne morejo sprejemati drugih otrok (Smeh na galeriji. Govornik se obrne proti galeriji: Prosim, da se pred daste poučiti, potem se smijate! Sodruga se počne smijati in ropotati z nova). V Škednju je 500 otrok, v Rojanu 400 itd. Kako naj vsprejmeti ti šoli še novih otrok? Kakih 500 otrok okoličanskih je brez šolskega pouka, ki naj bi jim pripomogel, da postanejo koristni družini, državi in tudi občini. Govornik pozivlje mestni svet, da izvoli komisijo z nalogo, da prouči vzroke, koje navaja prošnja. (Vihar in ropotanje na galeriji; župan svari občinstvo na galeriji, naj se vede dostojno.) Svetovalec Nabergoj je zaključil svoj govor z izjavo, da okoličani nosijo velika bremena za javni pouk in imajo torej polno pravico zahtevati jedno šolo.

Kak je bil odziv na galeriji besedam Nabergojevim, si lahko mislite.

Za Nabergojem se je oglašil k besedi svetovalec dr. Sancin. Govornik se popolnoma strinja se svetovalcem Nabergojem. Govorniku se vidi nerazumljivo, kako more šolski odsek kar odkloniti in zavrniti (galerija se roga) prošnjo, ki je v razpravi. Morali bi vendar proučiti vzroke, navedene v prošnji in obstoječe odnošaje. Tem bolje za vas, ako so nedostatni vzroki, navedeni v prošnji. Ako pa mestni svet iz političnih vzrokov kar odkloni prošnjo, naj si zapomni, da se maščuje vsaka krivica. (Vihar narašča tako, da se župan čuti dolžnega zopet svariti galerijo. Ali nam se vidi bridka ironija, ako župan apeluje do potrpežljivosti, in velikodušnosti njega s omeščanov, kajti mi vidimo na vse strani le strat in nestrpnost.)

Svet. M. Luzzatto odgovarja Na-

tedaj dejal sem sam pri sebi: Ljubljana je zanimiva tudi pri plinu in — megli, pa pa bi ne bila — pri solncu! . . .

Hudomušni čevljarčki „pogruhtali“ so jo sicer na Miklavžev večer, da se mislijo zadnji čas nekateri naši mestni očetje resno lotiti važne zadeve: kako bi se v okom prišlo neznosni megli v pristnem londonskem „duplikatu“, ki tako rada preprega in krasi mesto ljubljansko, — češ, da bi s tem Ljubljana pridobila veliko. — Za drugo „meglo“ pa, ki „krasi“ mesto na zunaj in znotraj — Slovencev in narodu v čast (?) —, na tisto bodo pa tudi polagoma — misliti pričeli! Vsekako dobre ideje, gospod urednik, a potrpeti se mora; pravo, „belo-narodno“ lice Ljubljana že dobi, a tako hitro to ne gre kot francosko streljanje, kajti sedanje lice trebalo bi temeljito ostrgati, da bi bilo času in razmeram primerno „zalo“; v to pa treba ne le dobre volje resnih mož in pa enerzijske, nego tudi — narodne discipline; vsega tega pa zdaj nimamo, vsaj v „ori-

bergoju, da poziv je že prišel od jedne komisije, da ga ne treba zopet izročiti isti komisiji. Govornik se čudi svetovalcu dr. Sancinu, češ, da poslednji ne pozna postav. Kar se tiče postavnih zahtev, je storila in stori občina svojo dolžnost, osnovljajoč potrebne šole, seveda vsikdar z dovoljenjem višjih oblasti. Komisija je storila svojo dolžnost. G. Nabergoj kot poslanec bi moral vedeti, da v nijedni drugi deželi ni tako preskrbljeno za šolstvo kakor pri nas.

Svet. Sancin odgovarja Luzzatu, da te zadeve ni smeti razpravljati samo se stališča poznanja postav, ampak tudi se stališča pravičnosti. Žalostno bi bilo za občino, ki se ponaša se svojo velikodušnostjo, da bi se jo moralo še le siliti ustanovljati šole. Šolska komisija zahteva, da naj se prošnja odbije kar a limine, ne da bi se popred poizvedovalo o tem. Od strani občine, kakor vsake oblasti, bilo bi pristojno in častno, ako bi poizvedovala, predno odloči (Ropotanje).

Svet. M. Luzzatto odgovarja, da se je poizvedovalo, a da niso dani pogoji za novo šolo. Kar se pa tiče vprašanja, kaj je pristojno za občino, o tem je najboljši sodnik mestni zastop sam (Viharno odobravanje).

Svetovalec Nabergoj: K sreči ali nesreči, jaz sem poslanec (Smeh). S tem pa še ni rečeno, da bi moral poznati odnošaje vseh dežel. Gosp. svetnik Luzzatto je pogodil, da se drugod se slabše skrbi za šolstvo, osobito pa na škodo Slovanom. Če se drugod dela krivica, iz tega pa ne sledi, da bi se morala delati tudi pri nas. (Hrup in žvižganje. Župan se obrne do galerije: Ne silite me, da dam izprazniti galerijo; svaril sem vas že; jaz moram skrbeti za svobodo govornikov). Jas se ne pritožujem radi obstoječih šol, ampak trdim, da treba še jedne nove.

Svetnik Sancin zahteva besedo, a predsednik mu odgovarja, da je (Sancin) govoril že trikrat.

Svet. Sancin: To je osebna zadeva, kar hočem omeniti. Govornik pravi da ni res, da bi bil on in njegov tovariš tožila šolsko komisijo.

ginala“ ne, nego obdaje tudi te „žive podobe“ le — megla, ergo: jim ni odveč zaupati, ker so — prevarljive!

Staro leto se bliža srečno svojemu zatonu, ž njim pa menda tudi vse nesrečne — podobe, kolikor smo jih videli ali pa samo zbog njih trpeli v narodnem oziru! In tako tedaj lahko rečem, da živimo gledé novega leta v trdni nadi, da porodi nam in pa Ljubljani pravo „belo lice“ (da zgubi sedanje — lisasto!) —, da nam nadalje porodi deloma že plačani „Narodni dom“, zatem: gimnazijsko, poštno in sodiško poslopje, in več drugih naprav, katerih pogrešamo, kakor berač — kruha v mavhi. Z vsem tem pa še ne bo vse v redu, kakor bi nemara mislili, Vi gospod urednik, — kajti reda in točnosti je pri nekaterih naših možeh — presneto malo v zalogi. In pravi, narodni, slovenski Bismarek bi moral priti med nas, da bi jih, te naše može, dejal v red, da bi jih — organiziral. In gotovo bi ga ubogali ti naši „velikani“, ko bi zacceptal n. pr. nad njimi in zakričal

E. Rascovich (ves razjarjen): Kako? Ste govorili opetovano o krivicah in Sancin je vskliknil: „Maščevanje se maščuje z maščevanjem“. Ako to ni zasramovanje, vprašam, kaj je maščevanje v vaših deželah? (Pri teh besedah nastane neopisen vihar odobravanja — „uragano“, pravijo italijanski listi — ter kričanje in tuljenje na galeriji. Župan je zvonil, a dr. Sancin, ki je hotel govoriti, vendar ni prišel takoj do besede).

Svet. Sancin: Dosedaj se nam ni povedalo, da bi se bilo kaj poizvedovalo. Govoril sem o krivicah, ker sem proti temu, da mestni svet kaj odloči, predno je poizvedoval.

Poročevalec pravi, da šolska komisija ne odklanja ničesar. Ona predlaga samo, da mestni svet ne odpošlje nikogar v komisijo, ki bo obravnavala o tej prošnji. (Dolgotrajno odobravanje in kričanje).

S tem se je zaključila razprava in je dal predsednik na glasovanje najprej predlog Nabergojev, da se namreč dopis namestništva izroči šolski komisiji. Predlog ta se je seveda odbil. Potem pride na glasovanje predlog šolske komisije, ki se sprejme z vsemi proti dvema glasoma. (Sancin in Nabergoj).

Svet. Burgstaller pravi v svojem in svojih tovarišev imenu župana, skrbeti za to, da galerija ne bode pritiskala na govornike ter uplivala na sklepe mestnega sveta. On sedi tudi v drugih zbornicah, a nikjer se ne dogajajo take stvari. Misimo tu, da odločamo svobodno. (Razni vskliki.)

Župan proti galeriji: Prosim, da molčite.

Svet. Artelli: Obsojam vedenje galerije, a škandalov ni bilo. Na Dunaju se godi še hujše. (Hrup.)

Svet. R. Luzzatto opozarja, da na Dunaju da predsednik izprazniti galerije po trikratnem opominjanju. (Zopet silen vihar). Govornik nadaljuje, a njegovih besedi ni moči razumeti.

Ves mestni svet je razburjen, vladni zastopnik zapušča dvorano. Župan dá znamenje redarjem, naj izpraznejo galerijo, kar se jim tudi posreči, a le polagoma.

svoj: „Blut und Eisen!“ — Zdaj pa hoče vsak za-se biti slovenski — Bismarek! In to ni v prid, nego v kvar je to — slovenskemu narodu!

Ker se bliža staro leto h koncu, in so ravnokar minoli Božični prazniki — ko je odmeval rajski klic: „Pax hominibus — bonae voluntatis!“ — upati je, da nastopi doba miru in sprave tako med tistimi, ki so do zdaj poznali le — nemir za dosego svojega cilja, kakor tudi v narodu, ki ga je toliko potreben, ki pa se je dozdale begal in vznemirjal, in s tem tiral v — meglo mlačnosti in sramote!

Temu našemu narodu torej: Veselo narodno bodočnost in srečno novo leto, — možem pa, ki imajo dolžnost na svoji vesti — koristiti mu, tem velja poziv: Če hočete uživati čast, imate tudi dolžnost — delati zanj!

Ljubljanski pohajkovelec.

PODLISTEK.

Zimsko pismo.

V pristnem „duplikatu“ neprozorne londonske megle „brisa“ sem jo „urnih krač“ onidan zvečer v nenavadnem „dulci jubilo“ po nekaterih ulicah in trgih naše „centrale“, ter opazoval nje „belo lice“, razsvitljeno plinom in petrolejem, in na raznih vogalih „butajoči“ se Adamov in Evini rod, ki se je drvil križem kakor mravlje, kadar s palčico malo razbrkaš mravljišče! Nekateri izmed teh tiščali so, hoteč varovati se pred meglo, robec pred usti in pod nosom, drugi so jo pa, meni nič tebi nič, užigali dalje, ne zmeneč se ni za meglo ni za — negalantno „butanje“. In tedaj čul se je marsikateri „pardon“, — post festum, seveda, — ali „grom in strela!“, a tudi Bismarkov „Blut und Eisen“ je zagrmel na nekem voglu. In

Na to se oglasi za besedo: svetovalec E. Rascovich. Tudi on bi prosil galerijo, da ne razgraja. Toda neprestane agitacije neke stranke vznemirjajo „domorodni čut“. Tudi on želi svobode govornikom. Ali, ako ne bi bilo provokacij, tudi „narodni čut“ ne bi se razvnel toli silno. To je čutila tudi desnica in je glasovala kompaktno z nami, pustivši na cedilu dvoje agitatorjev. Lahko rečete, da galerija naj ne uprizarja manifestacij, a tega ne smete reči, da so to škandali: to je „sveti čut domovinski“, ki se razvnela.

Po teh besedah dospelo je razburjenje do vrhunca; občinstvo, kolikor ga je ostalo na galeriji, je kričalo: Evviva Rascovich! Abasso Sanzin! Fora Nabergoj!

Nabergoj odgovarja Rascovichu, da to je nesramno obrekovanje, ako se njega in njegove tovariše zmerja z agitatorji, ki so istotako meščani iste občine, samo da ljubijo narodnost svojo. Kaki agitatorji! Svet. Rascovich je na istem stališču.

Rascovich ostane pri tem, kar je rekel. Svet. Nabergoj pravi, da smo mi na istem stališču. To ni res! Mi branimo svojo narodnost v svoji hiši in jo hočemo ohraniti. Mi ne silimo v Ljubljano ali Zagreb, da bi tam italijančili, a vi silite v našo hišo, da tu agitujete. Vi ste torej agitatorji! Pustite nas pri miru v naši hiši, ako nočete biti agitatorji.

Svet. Sanzin pravi, da Rascovich je v resnici agitator. Kar je rekel, od tega se ne umakne. Govornik in njegov tovariš spoštujeta italijansko narodnost.

Artelli (razjarjen): Kako morete reči, ko se je nekoč svet. Nabergoj držnil, govoriti slovenski v tej dvorani ter je s tem prouzročil, da so vsi svetovalci zapustili dvorano.

Nabergoj: S tem ni dokazano čisto nič.

Gospôda so bili silno razgreti in županu se je videlo umestno, pretrgati razpravo o tej zadevi izjavljajoč, da ne dovoli nikomur več besede.

Tako se je dogodilo dne 23. decembra l. 1892 po Kristusovem rojstvu; tako se je dogodilo v XIX. stoletju svobode in napredka; tako se je dogodilo v mestu tržaškem, pripadajočem moderni in konstitucionalni državi.

Obširnejši komentar si pridržujemo za drugokrat.

Primorska in državni proračun.

Govor drž. poslanca dra. Laginje v seji poslanske zbornice dne 15. decembra 1892. (Dalje.)

Načelnik neposredno predpostavljene- nega okrajnega šolskega sveta pritiskal je na vse mogoče načine na učitelja, da bi ta umaknil svojo pritožbo (Čujte! Čujte!) in mož je bil končno primoran storiti to in sicer brez vednosti pooblaščenega advokata. In zakaj, gospôda moja? Rekurs je bil pisan povsem dostojno. Naveden pa je bil v njem fakt, da je pri istih volitvah, pri isti priliki, dosti večij odgojitelj mladine deloval neposredno za nasprotno stranko (Čujte! Čujte!), da je bilo njegovo ime podpisano na proklamacijah, protestih itd., a ni se mu zgodilo nič, morda je bil celo pohvaljen. Mali mož je bil ljudski učitelj, veliki in morda celo pohvaljeni mož pa ravnatelj srednje šole. (Posl. prof. Spinčić: In član deželnega šolskega sveta!) Torej take reči se godè pri nas.

Kjer dobimo Slovani v kaki občini večino in uvedemo svoj jezik kot uradni jezik, takoj se potruji politično oblastvo odgovarjati nam, ki pišemo hrvatski ali slovenski, v nemškem jeziku (Čujte! Čujte!); italijanskim in poitalijančenim občinam pa dopisuje politično oblastvo v italijanskem jeziku. Kaj je posledica tega? Posledica je, da Italijani nimajo uzrokov tožiti in se vedejo mirno; tudi če so zoper vse na-

ravne zakone prišli do večine, morejo koj uvesti zoper italijansčino, ako ni bila že prej v veljavi. Uzroka torej ni, da bi mejnimi in političnimi oblastvi nastalo nesporazumljenje. V takih razmerah seveda se moramo mi pritoževati, da meri okrajno glavarstvo močnim in imovitim z drugo mero, kakor nam. Zato se pa tudi v izvestnih krogih govori: Hvala Bogu, Italijani se ne pripravajo, oni so mirni, prave ovce (Veselost); ali Hrvati, to so nemirneži, ti so rudeči, to je prava iređenta! (Veselost). Kadar so jedenkrat politični uradi na Primorskem prišli do tega prepričanja, potem povejte mi: na kako podporo in pomoč smemo pri njih računati tudi na ekonomiskem polju. Odgovarja se nam: Kraj najboljšje volje Vam v jezikovnem oziru ne moremo pomagati, ker potem bi moral vsak politični uradnik na Primorskem znati štiri jezike: italijanski, hrvatski, slovenski in nemški. Tega ne morem uvideti, ker v nekaterih krajih je italijanski jezik absolutno nepotreben za občevanje z občinami in posamniki. Zanimivo pa je to, da zahteva vlada od svojih uradnikov še več, kakor mi. Faktum je, da sta se jedno in isto leto dve občini jednega in istega političnega okraja obrnili do dotičnega okrajnega glavarstva s prošnjama, naj se jima natečbe in dopisi pišejo v deželnem jeziku in reklo se je izrecno, da je tema občinama, jedna je slovenska, druga hrvatska, vse jedno, če se jima dopisuje hrvatski ali slovenski, češ: mi umejemo i jedno i drugo.

Odgovor na to so bili nemški dopisi. (Čujte! Čujte!) In kakor se je zgodilo takrat, tako se godi tudi dandanes. (Posl. dr. Vašaty: Avstrijsko!) Ako se zoper to pritožujemo, nalagajo se nam glôbe ali pa se nas denuncira.

Postopanje vladnih organov na Primorskem naperjeno je sosebno zoper jeden stan, ki bi po našem mnenju zaslužil, da se z njim ravna vse drugače. Vladne organe navdaja gledè duhovščine neka nezakupnost, če so dotičniki hrvatske ali slovenske narodnosti. (Čujte! Čujte!)

Znan mi je slučaj, da je neki duhovnik prosil okrajno glavarstvo, naj ga varuje raznih, zoper njega uprizorjenih agitacij naj postopa po zakonu zoper nekatere huj-skače, ki prigovarjajo ljudstvu, naj duhovniku ne daje, kar mu pristojno — to je biro. Na to je odgovorilo okrajno glavarstvo: „V tem oziru ne moremo ničesar storiti.“

Znani so mi slučaj, da so bili duhovniki hrvatske ali slovenske narodnosti na najsurovejši način psovani, da so bili v nevarnosti, če ne za življenje, pa vsaj za zdravje in telesno varnost, in vendar se ni nič zgodilo v njihovo varstvo.

Znan mi je slučaj, da je bil visok političen dostojanstvenik toli pogumeu — recimo naravnost, to je bil Tržaški namestnik; denuncirati nečem, ali fakta smem vendar navajati — da je rekel neki deputaciji: Ne hodite za svojimi duhovniki; ti Vas bodo speljali na kriva pota. (Čujte! Čujte! — Poslanec dr. Lueger: To je Rinaldini! Tega bi bili morali že davno odstaviti!) Policijski duh ima v nas tako moč, da tepta književnost, umetnost, spoštovanje pred državo in najvišjimi faktorji v državi. Leto dni je tega, da je nekega duhovnika, zajedno urednika hrvatskega lista v Trstu tožil radi žaljenja časti neki drugi duhovnik italijanske narodnosti. Kakor Vam je znano, priložiti je kazenskim aktom policijsko poročilo o obtoženčevem življenju. Kako se glasi to pod št. 11. zapisano poročilo o uredniku Mandiću? (Čujte! Čujte!) „Po privatnih njegovih izjavah in v „Naši Slogi“ izraženih tendencah je urednik Mandić zagovornik velikohrvatskih aspiracij (Veselost na desni), velik spoštovalec znanega strankarja škofa Strossmayerja (Klici: Grozno!) in ne nasproten propagandi za slaviziranje rimskokatoliške liturgije, katero v najnovejšem času iz političnih uzrokov tirjajo posamni

prenapeteži“. (Veselost na desni. — Posl. Spinčić: Primorske razmere!)

Prepričan sem, da policijsko oblastvo na Primorskem drugače ni pisati ne sme. Tu velja nasprotje tistega reka o čudnem duhu, ki hoče zlo in dela dobro. V tem poročilu pa je velika hiba, katera karakterizira našo policijo. Glasom izlečka iz kazenskega zapisnika obsojen je bil Mandić na 60 gl. izgube od kavcije. Policijsko poročilo je dodalo ničlo, (Veselost) da je nastala številka 600. (Posl. Spinčić: Policijsko oblastvo v Trstu dodalo je samo ničlo!) Tudi čutno protislovje sem zasledil v tem poročilu. Urednik je torej zagovornik velikohrvatskih tendenc. Da je to istina, potem ne more biti političen spoštovatelj znanega strankarja škofa Strossmayerja, kajti prav gledè tega programa nastali sta na Hrvatskem dve nasprotujoči si stranki. Priznam pa, da jaz in toženi urednik spoštujeva visoko škofa Strossmayerja, čeprav ta ni zagovornik velikohrvatskih tendenc.

Zakaj? On je katolišk prelat, on je plemenit človek, on je storil svojemu narodu veliko dobro, on se bavi z vzvišeno idejo, z idejo, katere uresničenja ne bo doživel, katero je pa radi tega toliko bolj spoštovati, z idejo, s katero so se bavili največji možje, z idejo o združitvi obeh kristijanskih cerkva (Tako je!) po znanem reku: unus pastor unus grex.

In takega moža naj ne bo dovoljeno spoštovati? Za Boga, to je že s splôšno sloveškega stališča nekaj naravnega, samo naša policija hoče s tem podati „noto“ — dobro jo umejemo — v politični informaciji o istrakem Hrvatu. Ali s državnega stališča bi vendar ne smelo biti čudno, ako je kdo velik spoštovatelj — tajnega svetnika Njega Velečanstva (Tako je!), in škof Strossmayer je vendar tajni svetnik Njegovega Velečanstva!

Do kam nas je na Primorskem že zapeljal policijski duh, o tem dovolite mi še jedno besedo. Tu (pokaže na posl. Spinčića, sedečega poleg govornika) imate vzgled, kaj se more pri nas vse zgoditi. (Res je!) Ponoj je in podpora stare svoje matere, dobronik mnogih dijakov, izvrsten vzgojitelj učiteljev, mož, o katerem je dokazano, da ju učitelstvu obeh narodnostij vedno svetoval sporazumljenje in ljubezen (Posl. dr. Vašaty: Čujte!) — takega moža so hoteli vreči ob tla (Čujte!), pravim „hotel“, ker končna rešitev še ni znana. (Posl. Spinčić: S tem me ne bodo ugonobili; tudi minister Gautsch ne!)

V dotičnem odseku se je reklo, da je to čin kabinetne justice. (Posl. dr. Lueger: To je res!) V tem oziru dovolil bi si izreči drugo mnenje; ako ni kabinetna justice, kakor jo jaz razumim, bolj pravična, kakor ta navadna pravica, potem moramo obupati. (Klici: To je turška justica!)

Tako delujeta zoper nas uprava in policijski duh; pričakovati bi bilo, da tedaj, kadar gre za naše osebno varstvo, morala bi policija in politično oblastvo vsaj ad salvandam apparentiam tudi za nas nekoliko skrbeti.

Slučaj, katerega imam v mislih, je žalosten, a povedati ga moram, kor sem to itak že predolgo odlašal. Kar pa bom rekel, tega, gospôda moja, nikari ne zmatrajte za denunciacijo, ali kot nekaj, kar je obrneno zoper drugo narodnost v deželi.

To mi ni v mislih in slovesno izjavljam, da mi Hrvati in Slovenci ne marajo biti moralno orodje, s katerim bi se streljalo na izvestne elemente na Primorskem. (Dobro! na desni). Kar je vlada s svojim sistemom na Primorskem vzgojila, to naj sedaj neguje, kar je sejala, naj žanje. Če pojde za našo existenco in nam ne bo mogoče, da bi se branili kot Avstrijci, branili bi se kot Hrvati. (Dobro! na desni. — Posl. Sokol: Tako je prav!)

Pred jednim letom torej sem ališal za svojo varnost in za svoje življenje zelo neugodne vesti. Nikakor ne mislim to namero zarezati na rovaš nasprotno stranke kot take, ker izmečkov je v vsaki stranki, pri vsakem narodu.

Tu imam neki časopis z dne 30. novembra, „Il Giovine Pensiero“, kateri nam je v političnim oziru absolutno nasproten. Tu čitam članek o postanku naše male parlamentarne frakcije, od katere za sedaj ne pričakujem Bog vé kakih uspehov; navedena so imena teh petero poslancev, a pridejane take impertinence in take psovke, da bi v varstvo osebne svoje časti morali stopiti pred porotnike. (Posl. Sokol: Nič se zato ne menite!)

A pred porotnike ne moremo, kajti pravosodne razmere v Primorju so take — to izjavljam slovesno — da nikakor ne moremo pred sodišče. (Tako je! na desni). Ta članek, v katerem nas primerja pisatelj klati-pecem, kar nas ne moti, slôve pri koncu:

„Questi sono i cantatori e che raccomandando alla vostra benevolenza, e nel caso vengono innanzi a voi cantar le loro dolci canzoni prenderli a pedate in quel luogo“.

To se pravi: To so tisti pevci, katere smo vam popisali; ako bi prišli k vam in vam jeli peti sladke svoje pesence, odženite jih z brcami iz tistega kraja. (Posl. Sokol: To so fine manere).

Tako, gospôda moja, se piše o državnih in deželnih poslancih. (Posl. Spinčić: Taki listi se ne konfiscirajo). Prav rad bi videl državnega pravdnika v Istri, kateri bi mogel opravičiti nekonzisciranje takih listov s tem, da hrvatski in slovenski listi tudi tako pišejo. V naših listih ni bilo nikdar kaj takega brati o poslancih nasprotno nam stranke. (Posl. Spinčić: Zato pa se konfiscirajo prav nedolžne novice o slovanski liturgiji!) Ako je smeti javno pisati take reči, kaj je potem še vse dovoljeno javno govoriti in kaj še tajno storiti?

Kakor rečeno, sem bil večkrat opozorjen, da se čujejo čudni glasi glede osebne moje varnosti. Kakšen utis je to name naredilo in kaj sem iz tega izvajal, o tem ne maram govoriti. Nekaj časa potem, ko se slučajno ni posrečil voñilski shod, katerega sem sklical v Oprtalj na dan 6. junija t. l., izvedel sem, da je malo dni potem človek rekel nekemu drugemu, da je določena nagrada tistemu kdor me umori (Posl. Spinčić: 3000 gl. — Klici na desni: Čujte! Čujte!) in povedalo se mi je tudi, da so to izvedeli orožniki in sodišče ter naznanili stvar kompetentnim oblastvom. (Posl. Spinčić: Državnemu pravdnictvu in okrajnemu glavarstvu!)

To se je zgodilo meseca julija t. l. Čakal in molčal sem do 8. novembra t. l. nadejè se, da dobim kako obvestilo o tej stvari bodisi od sodne bodisi od politične oblasti ali vsaj od žandarmerije.

Ker je bilo političnemu oblastvu uradoma znano, da že od februarja meseca v ožji svoji domovini nosim orožje vedno pri sebi (Čujte!), pričakoval sem tako obvestilo sigurno.

Dne 8. novembra t. l. obrnil sem se s posebnimi ulogami tako na pristojno okrajno glavarstvo v Poreču, kakor na pristojno okrajno sodišče v Motovunu in vprašal, kaj je s tisto nagrado in jeli sploh kaj na tistih govoricah.

Od sodišča dobil sem te dni prepis ovadbe žandarmerije in prepis odloka, katerega je izdalo državno pravdnictvo v Rovinju na to izročeno mu ovadbo.

(Dalje prih.)

Različne vesti.

Naredba c. kr. namestništva v zadevi veleč. kapelana rojanskega se glasi: Mestnemu magistratu v Trstu! Glasom dopisa škofijskega ordinarijata v Trstu z dne 22. septembra t. l. št. 1900 branil se je mestni magistrat nakazati kongruo (duhovsko plačo) novoimenovanemu kapelanu rojanskemu, Matevžu Škrbcu, iz vzroka, ker imenovani baje ni več italijanskemu jeziku.

Z ozirom na to, da je mestna občina tržaška brez vsake dvombe ne le dolžna plačevati kooperatorja v Rojanu, ampak da tudi mestni magistrat v svojem dopisu na škofijski ordinarijat z dne 16. septembra t. l. št. 39.324 sam izrečno pripoznava to svojo dolžnost;

z ozirom na nadaljno okolnost, da je sodba o osebni sposobnosti duhovnika za izvrševanje službe dušobrižnika kot zgolj notranje-cerkvena zadeva načelno prepovedana višim cerkvenim oblastim;

z ozirom na okolnost, da v tem slučaju ne veljajo vzroki za izključenje, navedeni v §. 8. postave z dne 7. maja 1874 drž. zak. 50, radi katerih je vlada opravljena zahtevati od cerkvenih oblasti, da se kak duhovnik odstrani od izvrševanja cerkvene službe;

z ozirom na to, da je nepostaven in protikompetenten sklep municipalne delegacije, da se ne nakaže plača imenovanemu pomožnemu duhovniku iz vzroka, ker baje ni vešč italijanskemu jeziku ter zato nesposoben za izvrševanje službe dušobrižnika v Rojanu,

pozivlja se mestni magistrat, kooperatorju rojanskemu, Matevžu Škrbcu, takoj izplačati pristojno mu kongruo ter naznaniti škofijskemu ordinarijatu, da se je izvršil ta ukaz. Zajedno je poročati o tem tu-sem.

V Trstu, 17. decembra 1892.

C. kr. namestnik:
Rinaldini I. r.

Nevarni pojavi nezadovoljstva. Veleč. g. Jožef Knave, kapelan na Topolovcu, moral je — pozvan k sodišču v Matavun — dne 23. septembra t. l. skozi Oprtelj. Blizo Oprtlja ga je pričakovala v jarkih kraj ceste velika množica lahonov ter je pričela žvižgati tako silno, da so se skoro splašili konje. Raz neko okno v Oprtlju je tudi nekaj padlo na konje. Za kočijo metali so kamenje in je malo manjkalo, da kamen ni zadel veleč. g. kapelana v glavo. Naše ljudstvo je bilo tako razburjeno vsled teh dogodkov, da se je bilo bati zlih posledic. Kapelan Oprteljski pa je uležil tožbo na namestništvo, v kateri je naglašal, da je ljudstvo samo že prosilo, da bi se v Oprtlju namestila žandarmerijska postaja; a oblasti so odbile to utemeljeno in opravljeno prošnjo. Na to prošnjo je dobilo c. k. okrajno glavarstvo v Poreču ukaz z dne 17. novembra št. 1700/IX, obvestiti imenovanega gospoda kapelana, „dass die über den von ihm angezeigten Vorfall in Topolovac am 20. September 1892. durchgeführten Erhebungen, bezüglich der Individuen, welche bei seiner Durchreise durch den genannten Ort ihr Misfallen gegen ihn zum Ausdrucke gebracht haben, kein positives Resultat ergeben haben, weshalb die politischen Behörden auch nicht in der Lage sind, gegen die Thäter die Strafanzeige zu erstatten“. . . . (da gledé na prijavljeni dogodek v Topolovcu z dne 20. septembra 1892, kar se tiče osob, ki so mu pokazale svoje nezadovoljstvo povodom njegovega potovanja skozi imenovano selo, završena proizvodovanja niso dognala do nikacega pozitivnega vspeha, zbog česar političke oblasti niso v stanu napeti kazensko ovadbo proti krivcem).

Najprvo bi bilo pripomniti, da je kapelan Knave v svoji pritožbi izrečno naglašal, da se je napad izvršil v Oprtlju, ne pa Topolovcu, kakor je čitati v naredbi namestništva. Sicer pa so taki pojavi „nezadovoljstva“ (Misfallen) — zelo zelo nevarni in bi morda zaslužili kako drugo označenje.

Iz Zagreba je došla velevažna in vesela vest, da sti se združili obe opziocijski stranki. V prihodnji seji deželnega zbora bosti prijavili, da izstopiti iz deželnega zbora.

Tržaški mestni svet ima nocoj svojo sejo in se bode nadaljevala razprava o mestnem proračunu za leto 1893.

Za družbo sv. Cirila in Metoda so darovali v gostilni „Vittoria“ gud sv. Janeza evangelista obhajajoči gostje 1 gld. 45 kr.

Za podružnico družbe sv. Cirila in Metoda na Greti so nabrali proseški krockarji na Devinščini 1. gld. 14 kr. — P. T. je daroval 67 kr.

Veliki koncert z igro in plesom. Slovenska pevska društva v Trstu in okolici: „Adrija“ iz Barkovelj, „Hajdrih“ s Proseka, „Pevsko in bralno društvo“ z Opčin, „Slava“ od sv. M. Magdalene spodaje, „Slovensko pevsko društvo“ iz Trsta, „Svetovivanski pevci“, „Velešila“ iz Škednja in „Zarja“ iz Rojana prirede veliki koncert z igro in plesom, v soboto dne 7. januarja 1893. ob 8 uri zvečer, v krasno ozaljšanem gledališču Fenice s prijaznim sodelovanjem združenih tamburašev „Tržaškega Sokola“, tamburaškega zbora Proseškega in „Bralnega društva“ od sv. Ivana ter „Dramatičnega odseka „Tržaškega Sokola“. — Razpored: 1. I. „Koračnica“, svira vojaška godba 2. M. A. Mangold: „Moj zavijač“, zbor poje skupni zbori. 3. J. Kocjančič: „Danes tukaj, jutri tam“, mazurka, udarajo skupni tamburaški zbori. 4. I. N. Škraup: „Byvali Čechovč“, zbor, poje skupni zbori. 5. S. Katkič: „Vienac hrvatskih narodnih popevaka“ udarajo skupni tamburaški zbori. 6. Dr. B. Ipavec: „Kdo je mar?“ zbor s tenor in bariton samospevom, poje skupni zbori s spremljevanjem vojaškega orkestra. 7. „Županova Micika“; šaloigra v dveh dejanjih, spisal Ant. Linhart. II. Ples. — Združene pevske zборе vodi g. Srečko Bartelj, tamburaške pa g. drd. Josip Abram. — Pri koncertu in plesu svira orkester c. in kr. pp. št. 97 iz Pulja. — Blagajnica se odpre ob 7½ uri zvečer. Ustopnina: V parter za koncert in ples 50 kr., sedeži od I. do V. vrste 30 kr., od V. naprej pa 20 kr. Vstopnina na galerijo samo h koncertu 20 kr. — Ker je čisti dohodek namenjen v korist sodelujočim zborom, družbi sv. Cirila in Metoda in dijaški kuhinji v Trstu, torej se radodarnosti ne stavljajo meje. — Veselica vrši se pri vsakem vremenu. — K obilni udeležbi vabi uljudno Združeni odbor.

Za veliki skupni koncert se dobivajo vstopnice pri čuvaju slov. Čitalnice in pri odborih vseh pevskih društev okoličanskih. Sedeži pa se dobivajo le pri gori imenovanem čuvaju.

Božičnica. Vspored božičnice v slov. Čitalnici izvršil se je kaj točno in ganljivo.

Deklica M. Žerjal je deklamovala „Božično drevo“, 5 dečkov in 7 deklie iz VI. razreda pa so zapeli „Božično pesem“, dvoglasno, tako ubrano in melodijozno, da smo se kar čudili.

Cetin je prav po vojaško stopil na oder ter deklamoval „Junaka“. — Zatem so zapeli otroci iz otroš. vrta. Učenka Štefanija Mavrin iz I. raz. je deklamovala „Spomin na dobro delo“, na kar je otroški vrt zapel „Kdork vojakom morati“.

Deveta točka v razporedu je bila „Ubožec“, kaj primeren prizor za ta večer. Igrali so gladko, posebno M. Žerjal, Dadi Ante, Princ, A. Požar Fr. in Cetin I.

Zatem je zapel mali mešani zbor „Po jezeru“ tako precizno, da nas je res ganilo to krasno petje.

Ko se je zopet dvignilo zagrinjalo, nastopila je mlada kuharica, zares ljubka prikazen. Čudili smo se, kako je mogla gospodičina Delkinova tako izuriti malo deklico. Občinstvo je bilo kar oduševljeno pri tem prizoru.

Zatem so zapeli priljubljeni „Otok bleški“. Vidmar Karol nam je pripovedoval o „Grdileški“ kako je Boga prosil, da mu „Miklavž“ prinese konjiča — a ker je enkrat moliti pozabil, je tudi „Miklavž“ to pozabil in mu prinesel lesko grdo.

„Tiha noč“ zapeli so naši učenci iz VI. razreda pod vodstvom gosp. Mir. Pretnarja četverglasno. No, to je bilo pa res milo petje, kot bi slavčki peli v tihi noči. G. Pretnar se nam je pokazal dobrega pevovodjo. Gospica Reichmanova je svojo učenko Gorup Ivanko naučila zahvalo.

Deklica se je v prelepih besedah zahvalila slavnemu vodstvu, slav. ženski podružnici ter vsem prijateljem naše družbe za obilo gorke obleke, katera bode ogrevala revne bratce in sestrice v mrzli zimi. Sveta brata Ciril in Metod prosita Boga za vse!

Naša vrla podružnica nam je priredila res lep večer. Jan —

Božičnica otroških vrtov družbe sv. Cirila in Metoda na Greti in v Rojanu. V sredo dne 21. t. m. vršila se je prva božičnica v novem otroškem vrtu „Družbe sv. Cirila in Metoda na Greti“. Čeravno se ni izdalo nikakih povabil, bila je prostorna dvorana otroškega vrta prenapolnjena došlega, ponajveč domačega občinstva. Veliko število navzočih domačih mater nam je porok o njih skrbi do tega zavoda. Častno so bile zastopane naše čast. gospe in gospice iz mesta — kakor tudi odbor ženske podružnice „Družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu“. Posebno pa smo se razveselili zapazivši navzoče oba Rojanska veleč. gg. duhovnika, ter veleč. g. kapelana svetoivanskega. Prvosednik domače podružnice, g. Drag. Martelanc, omenjal je v svojem govoru posebne skrbi slavnega odbora ženske podružnice tržaške do domačih otročičev in za prireditve božičnice. — Ali častite dame Tržaške, kakor tudi druge nabiralke in nabiralci darov, ter darovalci sami smejo biti zadovoljni, kajti njih trud in požrtvovalnost povrnjena jim bota danes v polni meri: molili bodo tu, peli in deklamovali otročiči, ki so bili še pred letom v tujem vrtu, nahajajočem se na Greti. Isti otroci bili so za nas izgubljeni — mi sami smo jih poštevali kot take — in bili smo se, da bodo, ko odrasejo, preklinjali in zaničevali jezik lastne matere, kakor je to, žal, navada nekaterim domačim renegatom. Ali ti otroci so zdaj zopet naši — iz njih ust, ki so bila še pred letom odprta tuji govornici, teče zdaj čisti, mili, materini jezik slovenski! Govornik, zahvalivši se navzočim damam in slavnemu občinstvu na mnogobrojnem obisku, končal je z besedami: „Otroci, vzgojujoči se v tem zavodu v pravem duhu, bodejo naj pozneje kot odrasli možje branitelji narodnosti naše — pripravljeni ob vsaki priliki zaklicati nasprotniku: „Stoj, tu je naša zemlja, tudi Slovenec je Tržačan!“ — Vse točke vsporeda „božičnici“ izvršili so otročiči vrlo dobro; program ni bil obširen, a poštovati treba kratki, še ne trimesečni obstoj otroškega vrta. Vrtarica g.čna Podkrajšek izvršila je v tem času svojo nalogo res jako dobro. — Jako sti ugajali deklamaciji „Slovenka“ (deklamovala mala deklica v obleki v narodnih barvah) in „Pastir“, katero je izvršil mali deček najpovoljnije. Dvogovor „Otrok in rožica“ moral se je ponavljati na občno željo. S tem je bila dana domačim materam prilika, da so se prepričale, koliko se nauče domači otroci, učeči se v lastnem svojem jeziku! — Mali deček, kateri je bil še v minolem šolskem letu v tujem otroškem vrtu, zahvalil se je v imenu vseh otročičev častitim darovalkam in darovalcem ter žel zasluženo pohvalo. Vspored se je končal kakor običajno, s „cesarsko“ ter so se potem razdelila darila. Ubožnejši otročiči dobili so več obleke ali družega, drugače bili so pa sploh obdarovani vsi otročiči. Koncem nam je še omenjati, da se je zahvalila tudi g.čna vrtarica vrlim dobrotnikom naše dece priporočajoč otročičem, naj se spominjajo svojih dobrotnic in dobrotnikov. — Vsploh našega vrta na Greti kaže se že zdaj jako povoljnijim, a ob prihodnji božičnici bodo gotovo izvršten. (Konec prih.)

Silvestrov večer, kojega priredi v soboto zvečer veselični odsek „Tržaškega podpornega in bralnega društva“ pomočjo nekaterih prijateljev, obeta postati zelo zanimiv; kajti prireditelji te veselice si prizadevajo na vse strani, da ugodijo občinstvu v vsakem pogledu. Upamo, da se slavno občinstvo mnogoštevilno udeleži te veselice, ki bode v dvorani „Mally“, via Torrente. Začetek ob 9. uri zvečer. Vstopnina 30 novč.

„Pevsko in bralno društvo na Opčinah“, ima svoj redni občni zbor dne 31. t. m. ob 7. uri zvečer z naslednjim veporedom: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Razni naveti. 5. Volitev novega odbora. Odbor uljudno vabi svoje člane k obilni udeležbi.

Učitelji-tovariši pozor! Iz učiteljskih krogov smo prejeli nastopno izjavo:

Opozorujemo Vas, slovenske tovariše, zlasti Primorske: bodite o novem letu previdni pri izbiranju listov!

V prvi vrsti se Vam priporočajo šolski listi in pedag. letnik na Krškem. Glede polit. listov naj bi se učitelji naročali le na take, ki goje versko-narodne težnje po duhu treh istrskih duhovnikov (: Glej „Edinost“ od 21. dec. t. l. št. 162.), — po duhu škofa Slovška in Strosmajer-ja: — naročite se na liste, ki narodnost in njeno obrambo proti agresivnemu ptujstvu ne smatrajo paganstvom in ki so slednjič slovenskemu šolstvu in slovenskemu učiteljstvu prijazni.

S temi načeli strinjajoči se listi so uljudno naprošeni, ta poziv blagohotno ponatisniti.

Na Tolminskem, 26. decembra 1892.

Nekateri narodni učitelji.

Vprašanje do načelnika postaje Nabrežinske.

Dne 18. t. m. čakal sem na postaji Nabrežinski na vlak, da se popeljem se svojo hčerko na Opčine. Vlak je prišel, a nikdo me ni opozoril na to v slovenskem jeziku. Ker družega ne razumem, bila je posledica ta, da sem res zamudil vlak. Zato vprašam velespoštovanega načelnika postaje v Nabrežini, ali se mu ne vidi umestno, da bi vratar v Nabrežini, toraj na slovenskih tleh, opozarjal potnike tudi v slovenskem jeziku? Jaz menim, da je ta moja zahteva izvedljiva tem bolj, ker vem, da je vratar Slovan in ume popolnoma naš jezik? Saj so dobri tudi naši novci — ali ne?! In če so, dajte tudi nam, kar nam gre.

Ali ne le škodo in zamudo sem trpel, ampak tudi zaničevanje. Ker sem se nekoliko hudoval, stopila sta k meni dva nižja služabnika ter mi zatrjevala pravosorno, da se na postaji Nabrežinski morajo posluževati le nemškega ali laškega jezika, nikakor pa ne slovenskega. Ako bi se ponavljali taki dogodki, prisiljeni bodemo, pritožiti se višim oblastim.

Krajna vas pri Sežani dne 25. dec. 1892.

Veko slav Barič, posestnik.

(Dostavek uredništva.) Kolikor poznamo mi razmere na postaji Nabrežinski, moramo reči, da tam ne vlada Slovencem neprijazen duh. Določna služabnika sta postopala vsakako svojevoljno.

„Slovenski Svet“, 24. ali poslednja št. t. l. bil je zapljen zaradi prvega članka „Slovani l. 1892.“ Dovolilo se je drugo izdanje, katero se je uže razposlalo.

Grozna nesreča se je prigodila včeraj predpoludne na parniku „Urano“. 56-letni kurjač Ivan Erne padel je raz krov v prostore strojev. Ostal je mrtev na lici mesta. Erne je zapustil vdovo s tremi otroci. Mrtno truplo so prenesli v mrtvašnico pri sv. Justu.

Poskus samomora v gledališču. Mej popoldansko predstavo v gledališču „Armonia“ šel je neki mladi mož, Fran Vidmer po imenu, v foaje (predsobje) galerije. Tja prišedši potegnil je samokres iz žepa ter si pegnal kroglo v prsa. Ljudje na gle-

daljšu niso niti čuli strela, pač pa je prihitelo nekoliko oseb z galerije gledat, kaj je neki Vidmerja, ki je težko ranjen, so prenesli v bolnico. Iz pisem, koje je imel seboj, dalo bi se sklepati, da je iskati vsrok nesrečnemu činu v nesrečni ljubezni. Ljubezen je pri nekaterih ljudeh res — bolezen.

Radi razžaljenja Njegovega Veličanstva bil je večer pri tukajšnjem deželnem sodišču po tajni obravnavi obsojen krojač Fran Caverlica iz Pazina na šest mesecev težke ječe.

Javna zahvala.

Podpisani se v imenu vseh starišev onih otrok, ki so bili obdarovani pri božičnici, najprisdrenejše zahvaljuje vsem blagim dobrotnikom in darovateljem, potem vsem onim blagim gospem in gospodičinam, ki so se toliko trudile z nabiranjem darov, in slednjič se zahvaljuje vrlim učiteljicam in učiteljem, ki toli skrbno poučujejo ljube otroke naše. A tudi drugim rodoljubom, ki ob vsaki priliki podpirajo našo družbo sv. Cirila in Metoda, moramo izreči svojo zahvalo.

Naša dolžnost je pa, da tudi mi v domačem krogu podpiramo trud učiteljic in učiteljev s tem, da vspodbujamo otroke k pridnemu učenju, k ubogljivosti in neomahljivi zvestobi do milega materinega jezika in naroda slovenskega.

Bog poplati vsem stotero in božja milost pospešuj rast in razvit šolske družbe naše.

V Trstu, dne 26. decembra 1892.

Andrej Gorjup.

„Slovanski Svet“

politiški, znanstveni in leposlovni polmesecnik, ki je doslej izhajal na 16 straneh, bode z novim letom povečan na 20 velikih stranih, pri dosedanji ceni.

Program tega lista je neizpremenjen: nacionalna avtonomija vseh narodov avstro-ogerskih, zagovarjanje historičskih pravic narodov, posebno tudi hervatskega, katero vključuje po zgodovinskih aktih neporušno tudi Slovence; slovanska kultura in težanje po obče slovanskem jeziku s pridržanjem sedanjih literarnih jezikov; težanje za povratom cirilometodijske cerkve; oživiljanje zavesti o slovanskem gospodarstvu, tradicijski umetni obrtnosti in raznoteri umetnosti slovanski.

L. 1893 bode odmerjal povečani prostor posebno slovanskemu leposlovju in kritiki o njem. Pošteval bode v veči meri slovenske razmere, pri tem oziral se posebno tudi na slovensko učiteljstvo, dijaštvo in ženstvo. L. 1893 podá kritično razpravo o zgodovini cirilometodijske cerkve med Jugoslovani, posebno Slovenci. Razpravljaj bode tudi jugoslovanski epos, posebno z ozirom na Kraljeviča Marka. V izvirnikih lepih del slovanskih, specijalno ruskih in jugoslovanskih, bode podajal odlomke s primernim tolmačenjem, drugače pa v prevodih.

V „Ogledu po slovanskem svetu“ bode zabeleževal in označeval razne dogodke in delovanje na slovenskih in vseh slovanskih zemljah. V zaglavju „Književnost“ bode tudi nadalje navajal knjige in časopise vseh slovanskih narodov, posebno take, ki govoré o slovanski kulturi ali so zares v zvezi s slovanstvom.

Na posebnih prilogah bode pričel tudi inserate zlasti o literaturi slovanski. Cena listu je: na leto 4 gld., na pol l. 2 gld., na četrt l. 1 gld.; za dijaštvo in učiteljstvo 40 kr. menj na leto. Naročnina se pošilja uredništvu v Trst.

Uredništvo „Slovanskega Sveta“.

Domači oglasi.

Martin Krže, Piazza S. Giovanni, št. 1. trgovina z mnogovrstnim lesenim, železnim in lončnim kuhinjskim orodjem, pletenino itd. itd. Cl.

B. Modic in Grebenc, na voglu Via St. Giovanni in Via Nuova, opozarjata zasebnike, krémárje in č. duhovščino na svojo zalogo porcelanskega, steklenege, lončenege in železnega blaga, podob in kipov v okrašenju grobnih spomenikov. Cl.

Lastnik pol. društvo „Edinost“.

Društvena krčma

Rojanskega posojilnega in konsumnega društva, poprej Pertotova, priporoča se najtopleje slavnemu občinstvu. Točijo se vedno izborna domača okoličanska vina. Cl.

Andrej Kalan, čevljar v ulici Caserma, priporoča se najtopleje slovenskemu občinstvu. Najelegantnejše ter sodidno delo in točna postrežba. Cl.

Gostilna „Alla Vittoria“ Petra Muscheka, v ulici Sergente (Via Torrente št. 30) toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna jedila. Prenosišča neverjetno v ceno. Cl.

Prodajalnica in zaloga jestvin „Rojanskega posojilnega in konsumnega društva“, vpisane zadruga z omejenim poročivom v ulici Belvedere št. 3., bogato založena z jedilnim blagom razne vrste in po nizkih cenah se priporoča kupovalcem v Trstu in iz dežele. 26--104

Antonijeta Drenik, Via Piccolomini številka 2, se priporoča tržaški slovenski gospódi za vsakovrstna dela, spadajoča v stroko šivilje, po najnovjši pariški in dunajski modi. Zagotavlja točno postrežbo v popolno zadovoljnost in po nizkih cenah. 11--52

Ernest Pegan (naslednik A. Pipana) na oglu Via Torrente in Ponte della Fabra, priporoča svojo trgovino z moko in raznimi domačimi pridelki, zlasti pa svojo bogato zalogo kolonijalnega blaga. Cene so neverjetno nizke, postrežba vestna in nagla. Cl.

Vekoslav Moder, pekovski mojster „Piazza Caserma“, se priporoča slav. občinstvu. — Prodaja vseh vrst kruha, slašćic, čokolade, vseh vrst moke itd. po najnižjih cenah. Cl.

Karol Colja, žganjarija in tobakarna v ulici Via Aroata, nasproti hiše Cacia, prodaja domače žganje vsake vrste in siropove pijače, „pasareto“ in sifone. Cl.

Anton Počkaj, na voglu ulice Ghega in Cecilia, toči izvrstno domače žganje; v tabakarni svoji — ista hiša — pa prodaja vse navadno potrebne nemško-slovenske pošne tiskalice. Cl.

Kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ v ulici „Caserma“, glavni shajališči tržaških Slovencev vseh stanov. Na razpolago časopisi v raznih slovanskih jezikih. Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporoča Anton Šorli, kavarnar. Cl.

Mlekarna Frana Gržine iz St. Petra na Notranjem (Via Campanile v hiši Jakoba Brunnerja št. 5 (Piazza Ponterosso). Po dvakrat na dan frišno oprsno mleko po 12 kr. liter neposredno iz St. Petra, sveža (frišna) smetana. Cl.

Ivan Kanobel, nasproti velike vojašnice, nico, priporoča svojo zalogo z mnogovrstnim jedilnim in drugim blagom; razpošilja tudi na debele v množinah od 5 kil. naprej po najnižji ceni.

Josip Kocjančič, Via Barriera vecchia št. 19, trgovina z mešanin blagom, moko, kavo, rižem in aznovrstnimi domačimi in vnanjimi pridelki. Cl.

Ivan Prelog priporoča svoji trgovini v Via del Bosco št. 2 (uhod na trgu stare mitnice, Piazza Barriera vecchia) in v ulici Molin a vento št. 3. Prodaja različno mešano blago, moko, kavo, riž in razne vrste domače in vnanje pridelke. Cl.

Gostilna „Štoka“ staroznana pod imenom „Belladonna“, nom „Belladonna“, poleg kavarne „Fabris“, priporoča se Slovincem v mestu in na deželi. Točijo se izborna vina, istotako je kuhinja izvrstna. Prodaja tudi vino na debele, tako mešanom, kakor na deželo. Cl.

Ivan Umek, čevljarjski mojster, Via Romagna št. 6. priporoča se slavnemu občinstvu v vsa v njega stroko s, adajoča dela. — Solidno delo, — hitra postrežba — nizke cene.

Tiskarna „Dolenc“ (narodni zavod v Trstu), Piazza della Caserma št. 2, izvršuje vsakovrstna tiskarska dela po ugodnih cenah. Imamo na prodaj knjigo „Kmetijsko berilo“ za nadaljevalne tečaje in gospodarjem v pouk. Mehko vozana stane 45 kr., trdo vezana 65 s poštnino vred. Cl.

Pivarna Lavrenčič Via Rossetti nasproti lekarni Leitenburg priporočuje svoja izborna isterska vina častitim družinam po najnižji ceni 28 kr. liter, v stanovanje postavljen; manje naročila pod 28 litrov se ne sprejmejo. Častitim gostom se priporoča tudi izvrstno pivo in izborna kuhinja ter dobra isterska kapljica. 32--33

Anton Lampe, naslednik Jakob Hodec, varja, Via Barriera vecchia št. 17 pekovski mojster, priporoča kruh vseh vrst, moko, riž, sočivje, fino moravsko maslo itd. Cl.

Izdajatelj in odgovorni urednik Maks Cotič.

Žalostnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom in znancem, da je naš preljubljeni soprog, brat, in svak

Anton Pakiž

nadučitelj

danes dne 25. decembra ob 2 in pol uri zjutraj hipoma, vsled kapi v Gospodu zaspal.

Pogreb pozemeljskih pokojnikovih ostankov je bil dne 27. t. m. ob 2. uri popoldne.

V LOKVI, 25. decembra 1892.

Marija roj. Fabiani, soproga.

Emil, brat. Ivana, Justina, sestre. Janez, Rozalija, Kristina, svakinji.

Oznanilo!

Oni gospodje, kateri so po ranjem g. Komel u pl. Sočeb ranu, c. kr. majoru v. p. kot pisatelju vojaških knjig, knjige prejeli v razprodajo, se uljudno pozivajo, da kupnino ali pa neprodane knjige blagoizvole odposlati gospe udovi Idi Komel, Gradec, Grazbachgasse 40. Drugače bi utegnili imeti situosti sodniške tirjatve.

DROGERIJA

na debelo in drobno

G. B. ANGELI

104-46 TRST 12-12

Corso, Piazza della Legna št., 1.

Odlikovana tovarna čopičev.

Velika zaloga oljnatih barv, lastni izdelek. Lak za kočije, z Angleskega, iz Francije Nemčije itd. Velika zaloga finih barv, (in tubeti) za slikarje, po ugodnih cenah. Lesk za parkete in pode.

MINERALNE VODE

iz najbolj znanih vrelcev kakor tudi romanjsko žveplo za žvepljanje trt.

Nič več kašlja!

Balzamski petoralški prah ozdravi vsak kašelj, plučni in bronhijalni katar, Dobiva se v odlikovani lekarni. 91-100
PRAXMARER „Ai due Mori“ Trst, veliki trg Poštne pošiljave izvršujejo se neutogoma.

Griena bol kašalj, hrepuvica, promuklost, nazebi zadavica, rora, zapala stitjuh itd. mogu se u kratko vrijeme izličiti rabljenjem

NADARENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

31 godina sjajnega uspeha

što jih gotovi Prendini, lučbar i lekarnar u Trstu
Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd Prebdjenih kašljnih noćih, navadne jutranje hrepuvice i grlenih zapalah nestaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalica, koji je ponaciñaju. Zato treba uvijek zahtjevati Prendinijeve sladkiše (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijale (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima ntisnuto na jednoj Strani „Pastiglie“, na drugoj „Prendini“.

Ciena 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom.
Prodaju se u Prendinijevoj lekarni u Trstu (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih lekarnah svieta. 10-52

Jak. Klemenc TRST

Via S. Antonio št. 1.

priporoča

Za novo leto

najnovije zavratnike iz volne, z žido za gospe in gospiće; židane zavratnike, ovratnike in zapestnice za moške; židane rute za moške in ženske; volnene čepice za otroke več vrst; boa, mufe iz kožuhovine, davants Sabo iz smraha in čipke za plese, židane dežnike na viber.

Te dni prispe velika isber raznovrstnih preprog in lišpa za predpustni čas.

Zagotavlja se točna postrežba pri vmernih cenah. 2-

Gostilna s prenočišči „Alla Nuova Abbodanza“

Via Torrente št. 15. (poleg obokov Chiozza najosrednjija lega v Trstu.)

Prostori so odprti in preskrbljeni s svežimi jedili do 2 ur popoldno. Izvrstna namizna in desertna vina, izborna kuhinja, Droherjevo pivo po nizkih cenah. Jamóim za točno in vestno postrežbo ter se priporočam blagovoljnij naklonjenosti slavnega občinstva. Ponižni

104-82

P. Favero.

Nič več kašlja!

PRSNÍ ČAJ

napravljen po lekarničarju

G. B. ROVIS

v Trstu, Corso 47

ozdravi vsak kašelj, še tako trdovraten, kakor to spričujejo mnoga naročila, spričevala in zahvale, ki dohajajo od vseh strani in pa uspehi prvih tuk. zdravnikov.

Ta čaj je sestavljen iz samih rastlin in čistí kri; ima dober okus in velja en zavoj za 8 dni 60 noč.

Omenjena lekarna izdeluje tudi pile za prestenje života in proti madronu iz soka neke posebne rastline, katerih uspeh je velik, posebno pri z-primem trupu, želodčnih boleznih itd. in se lahko uživajo o vsakem času brez obzira na dijeto. Ena škatilja velja 30 noč.

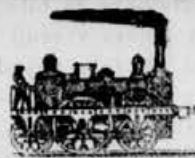
Plaster in tudi tinktura proti kurjim očesom in debelej koži — cena 3 plaštrov za kurja očesa 20 nč. — Ena steklenica tinkture 40 soldov.

Edino zaloga v Trstu v lekarni ROVIS, v Gorici v lekarni Cristofolletti, Pontoni in Gliubice. 8-10

V tej lekarni govori se tudi slovenski.

CARLO PIRELLI

mejnarodni agent in speditér

Trst, Via Arsenal št. 2.

38-38

Oddaje listke za železnice in parobrode mornarjem in delalcem po nizkih cenah in na vse kraje

Tiskarna Dolenc v Trstu.